

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Wendela Andersson St. Paulsgt. 34 25.

ILLUSTRERAD TIDNING

IDUN

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

N:r 50 (625).

LÖRDAGEN DEN 24 JUNI 1899.

12:TE ÅRG.

<p>PRENUMERATIONSPRIS PR ÅR: IDUN ..... KR. 5:— IDUNS MODETIDN. MED PLAN- SCHER OCH HANDARB. ... > 5:— IDUNS MODETIDN. UTAN PL. > 3:—</p>	<p>UTGIFNINGSDAGAR: HVARJE ONSDAG OCH LÖRDAG. LÖSNUMMERPRIS: 8 ÖRE.</p>	<p>REDAKTÖR OCH UTGIFVARE: FRITHIOF HELLBERG TRÄFFAS SÄKRAST KL. 2—3. REDAKTIONSSSEKR.: JOHAN NORDLING.</p>	<p>BYRÅ OCH EXPEDITION: KLARA S. KYRKOGATA 16, 1 TR. ÖPPNA KL. 10—5. ALLM. TEL. 6147. RIKS 1646.</p>	<p>KOMMISSIONÄRER ANTAGAS ÖFVER HELA LANDET PÅ ALL- DELES SÄRSKILDT FÖRMÅNL. VILLKOR. STOCKHOLM, IDUNS KUNGL. HOFBOKTRYCKERI.</p>
---	--	--	---	---

GERTRUD ADELBERG.

ELLEN WHITLOCK.

ANNA RETZIUS.

SVERIGES DELEGERADE VID KVINNOKONGRESSEN I LONDON.

IDESSA DAGAR öppnas i Englands hufvudstad den internationella kvinnokongressen, vid hvilken representanter för en mängd europeiska och utomeuropeiska länder, som bekant, komma att närvara.

Grundidén för *The International Council of Women* är, att nationalförbund skola bildas i hvarje land och där omfatta flere eller färre af därstädes befintliga Kvinnoföreningar.

Representanter för dessa nationalförbund — sådana äro nu bildade i Förenta staterna, Kanada, Tyskland, Sverige, England, Nya Syd-wales, Danmark, Holland och Nya Zeeland — sammanträda hvar femte år, och med deras sammanträden för de administrativa angelägenheterna äro förbundna stora kongresser.

Idun har redan i ett föregående nummer meddelat namnen på Sveriges tre delegerade vid den nu stundande kongressen, och i dag bjuda vi vår läsekrets deras porträtt.

Om fru Anna Retzius' och fröken Gertrud Adelborgs betydande lifsverksamhet, hvar på sina områden, till kvinnosakens främjande, har Idun redan tillföre haft längre uppsatser i sina spalter. Sålunda återfinnes den förras biografi i Iduns första nummer för år 1898, och den senares läses i n:r 21 af Idun för år 1895, dit vi hänvisa.

Till fröken Ellen Whitlocks porträtt foga vi nedanstående biografiska notiser.

Ellen Whitlock är född den 17 november 1848. Efter genomgången kurs vid högre lärarinneseminariet kallades hon till lärarinna vid sagda läroverk, där hon kvarstannade en följd af år, tills en strupåkomma nödgade henne att afbryta den ansträngande sysselsättningen.

Under de därefter följande åren arbetade hon å Nordisk Familjeboks redaktionsbyrå; hennes småningom återvunna hälsa möjliggjorde dock återupptagandet af den henne så kära lärarinneverksamheten, och de elfva senare åren af denna sin verksamhet var hon föreståndarinna för de med Lyceum för flickor förenade student- och gymnasiekurserna.

Återgången till hemlifvet har hon på lediga stunder sysslat med litterärt arbete, hvaraf hon för ett par år sedan utgifvit ett häfte varmt och fint skrifna dikter.

Det sista året har fröken Whitlock tjänstgjort som Internationella Kvinnoförbundets utländska sekreterare.

MIDSOMMAR.

NU SOMMARNS stora gästbud är dukadt, och bräddad bågarn står på strå och stam.

Så tågom ut, som vi af ålder brukat, att taga del i all naturens glam! Själf himladrotten lofvat att som gäst en stund fördröja sig på jordens fest.

Se ljusa blomstret öfver trädets krona, likt lätta skummet öfver ädelt vin! Och ur dess gröna djup hörs kvittret tona, som dröm ur bågarn stiger skär och fin. Och insjön ligger som en jättebål, där hälsan dricker kraft, ju mer den tål.

Bort med allt stök! Lås dörr'n om hvarst bekymmer!

Från mödans stråt flyg in i glädjens ring! Tag löf och blom, så mycket famnen rymmer, och skruda vänligt nyttans trogna ting! Sätt grönt i hatten, tag din älsklings arm! Och ut att dansa själen riktigt varm!

*

Och polskan yr omkring midsommarstången. Den fega trumpenheten flytt sin kos. Nu klingar skratt mer friskt än lärkesången. Nu rodnar sommarns allra skönsta ros. Och enkle spelmans ystra melodi väckt mellan ung och gammal harmoni.

Dock för en stund nu stannar af med dansen ty högtidsbågarn själf skall göra rund. På korad ungsven fäster tårnan kransen och viger bågarn in med egen mun. Se'n springer gossen hurtigt upp på stol att hålla tal för hedersgästen Sol.

»Hell, hulde drott, som här oss velat gästa, fast du egentligen är gilletts värd! Ty du i ljuset gaf oss drycken bästa, och du tändt elden på hvar hjärtehärd. Ja, du är jordens lif: hon själf i ring ju dig som rundt en majstång dansar kring!

Hell, hulde drott! Från alla väsen stiger
till dig ett lof af ljud och glans och doft.
För dig ej ens det stumma tinget tiger.
Du hör den minsta suck från ringa stoft.
Din bild ej blott i blåa böljan bor:
den innerst göms i allt, som föds och gror.

Hell, hulde drott! Dock ibland gåfvor alla
var kärlek ständigt störst och mest dig lik.
O, när dess första morgonglöd ses svalla
på vännens kind, hvad jorden då syns rik!
Och ej så ljuf din glans i någon våg,
som i min flickas blick, jag nånsin såg!

Så hell dig, Sol! Låt hvarje unglod strömma,
af kärlek eldad, som i lycklig dans!
Och må du i de gamlas ådror tömma
en minnets fridström med din blida glans!
I skratt och ras och visa och fiol
tag mot vårt glada lof, Midsommarsol!

HARALD JACOBSON.

VÅRA TOBAKSARBETERSKOR.

»Carmens systrar» här uppe i Sverige höra
ej till arbetarevärldens solskensbarn, så
mycket är säkert.

Genom den af *fil. d:r Henning Elmquist* ny-
ligen afslutade arbetsstatistiska undersökningen
af tobaksindustrien i landet har man spridit
statistikens klara, kalla ljus öfver åtskilligt
inom yrket, som tål att tänka på.

Älskvärda läsarinna! Bed din herre och man
— som kanske just nu sitter blossande på en
cigarr, tillverkad i en svensk tobaksfabrik af
en svensk cigarrarbeterskas flinka fingrar —
att en smula kommentera för dig nedanstän-
de statistiska uppgifter och siffror.

*

ANTAL OCH ÅLDER. GIFTA ELLER OGIFTA. SORGLIGA MISSFÖR- HÅLLANDEN.

De kvinnliga tobaksarbetarna äro i afgjord
majoritet inom yrket. Af de 4,380 arbetare,
som undersökningen omfattat, äro ej mindre
än 2,759, eller 63 %, af kvinnkøn. Den kvinn-
liga undersökningsförrättaren har efter 7 må-
naders oafbrutet arbete, som kräft stor grann-
lagenhet och sakkännedom, insamlat upp-
gifter från icke mindre än 2,494 arbeterskor.
I detta sammanhang kan anmärkas, att i
äldre tider uttryckligen var förordnad, att
endast manliga arbetare i regel finge vara an-
ställda vid rikets fabriker. Under de första
årtiondena af 1800-talet synas dock allt flere
kvinnor hafva fått tillträde till tobaksfabriker-
na. Men det är först sedan cigarrtillverkning-
en efter århundradets midt börjat uppblom-
stra inom landet, som kvinnorna här dominera
arbetsmarknaden.

Af de ofvan nämnda 2,759 kvinnorna äro
de flesta, eller 2,251, sysselsatta inom cigarr-
tillverkningen. I en ålder under 18 år äro
550 kvinnor. Af 12- eller 13-åringar finnas
25. Fem kvinnor hafva grånat i yrket och äro
öfver 75 år gamla.

De flesta tobaksarbeterskor äro ogifta. De
gifta äro endast 20,8 % af hela antalet, eller
460. Barnantalet uppgår i medeltal till 2 för
hvarje gift tobaksarbeterska.

Äfven för de ogifta arbeterskorna föreligga
uppgifter i detta afseende, uppgifter, hvilkas

insamlande naturligen kräft den allra största
grannlagenhet. Visserligen torde i en del fall
ogifta mödrar icke hafva sanningsenligt besva-
rat denna fråga, men de oriktiga uppgifterna
få säkerligen räknas såsom rena undantag.
Sålunda hafva 250 ogifta kvinnor — utgörande
c:a 16 % af hela antalet tobaksarbeterskor
i en ålder öfver 18 år — uppgifvit sig vara
mödrar. Af dessa uppgåfvo sig 193 hafva
blott ett barn, under det 45 hade två barn vid
lif. Antalet ogifta mödrar är högre å de större
arbetsplatserna än å öfriga orter.

Ett sorgligt socialt missförhållande har dra-
gits fram i ljuset genom de i samband med
ofvanstående anställda undersökningar rörande
barnaföderskors bortavaro från arbetet.
Här hafva 374 arbeterskor, som representera
sammanlagdt 669 barnsängsfall, lämnat upp-
gifter. I icke mindre än 466 fall, d. v. s. c:a
70 % af hela det uppgifna antalet, hafva de
blifvande mödrarna fortsatt med arbetet ända
intill sista dagen före barnsörden, och uti
210 fall, eller 31,4 % af 669 uppgifna, hafva
arbeterskorna åter suttit vid sitt arbete på fa-
briken senast tvänne veckor efter barnsörden!

LÖNEFÖRHÅLLANDENA

inom yrket kunna i korthet karakteriseras så,
att de kvinnliga arbetarnas förtjänst väsentligt
understiger männens. Betydligt mer än hälft-
en (56,3 %) af arbeterskorna hinna icke upp
till en årsförtjänst af 500 kr. Endast 7 %
af dem ernå en årsinkomst af öfver 800 kr.
Af männen förtjäna däremot omkring hälften
öfver 800 kr. om året.

Mycket illa ställt är det för de vid tobaks-
fabrikerna i stort antal sysselsatta kvinnliga
s. k. beredningsarbetarna. Se här några siffror
som tala:

Af 100 beredningsarbeterskor inom rull- och
presstobakstillverkningen förtjänade 4 högst 9
— 12 kr. i veckan, 27 kommo ej upp till mer
än högst 6—9 kr., de allra flesta, eller 65,
förtjänade högst 3—6 kr. och 4 lyckades ej
ernå större veckolön än högst 3 kr.

Af hela denna klass kan sålunda ungefär
hälften icke bringa upp sin arbetsförtjänst till
ett så blygsamt belopp som 1 kr. om dagen.

ARBETSLOKALERNA. SJUKDOMS- OCH DÖDSFALL.

Arbetslokalerna äro i sanitärt hänseende otill-
fredsställande och till halfva antalet för trånga.
Luftväxlingen är otillräcklig. Omkring 1,800
arbetare äro sysselsatta i en atmosfär, som
betecknas som mindre god, dålig eller rent af
förskämd.

Lungsjukdomar äro också de oftast före-
kommande dödsorsaker inom yrket. Mer än
hälften af alla dödsfall förorsakas af lungtu-
berkulos, lunginflammation och öfriga sjukdo-
mar i andedräktsorganen.

*

Af intresse för Iduns kvinnliga läsare torde
emellertid särskildt de

HUSHÅLLSRÄKNINGAR

vara, som d:r Elmquist låtit insamla från to-
baksarbetare och tobaksarbeterskor, för att bi-
draga till frågan om arbetarnas utgifter för
sitt uppehälle.

Här finnes ett rikt fält för hushållsekon-
omiska betraktelser. Se exempelvis en hushålls-
räkning (utrymmet tillåter oss dock ej aftrycka
den) för en familj i Göteborg, bestående af
man, mannens moder, hustru och fyra barn.
Mannen är cigarrmakare och hustrun cigarr-
makerska, och de förtjäna tillsammans omkring
154 kr. i månaden, utan att ändock få det
att räcka till...

Vi återgifva här nedan två hushållsräkning-
gar för tobaksarbeterskor.

Den ena räkningen är förd af en *cigarrma-
kerska* i Stockholm. Hon är 42 år gammal
och änka med två barn, en gosse och en flicka.
Flickan är bortackorderad för 2 kr. i veckan.
Hon hyr af en kamrat ett litet rum med del
i kök för 9 kr. i månaden.

INKOMSTER:

Sept. 2	Veckoinkomst	Kr. 14: 30
» 9	»	» 14: 30
» 16	»	» 14: 30
» 23	»	» 14: 30
» 30	»	» 14: 30
		Summa Kr. 71: 50

UTGIFTER:

Sept. 1—7.	Socker 15 öre, kaffe 45 öre, kaffe- bröd 71 öre, potatis 24 öre, fläsk 47 öre, sill 10 öre, flott 10 öre, korf 15 öre, kött- färs 13 öre, aftonvard 25 öre, mjölk 12 öre, mjöl 30 öre, ägg 6 öre, kardemumma 2 öre, fotogén 30 öre, hyra för månaden 9 kr., för flickan 2 kr., skuld, bet. kr. 1: 50, fackföreningen 25 öre	Kr. 16: 30
------------	--	------------

Sept. 8—14.	Sjukassan 15 öre, socker 92 öre, kaffe 45 öre, kaffebröd 79 öre, pota- tis 16 öre, smör 20 öre, bröd 37 öre, kött 40 öre, strömming 7 öre, ägg 12 öre, mid- dag 25 öre, mjölk 9 öre, mjöl 15 öre, ost 18 öre, lingon 70 öre, tvål 10 öre, fotogén 15 öre, ved 25 öre, spårvagnspengar 10 öre, skuld, bet. kr. 1: 50, fackföreningen 25 öre, sjukassan 15 öre	Kr. 7: 50
-------------	--	-----------

Sept. 15—21.	För flickan 2 kr., socker 15 öre, kaffe 45 öre, kaffebröd 92 öre, potatis 44 öre, smör 33 öre, bröd 35 öre, fläsk 60 öre, sylta, lax m. m. 50 öre, mjölk 30 öre, salt 3 öre, fotogén 15 öre, lampglas 10 öre, blommor 25 öre, båtpengar 8 öre, skuld, bet. kr. 1: 50, fackföreningen 25 öre, sjukkassan 15 öre, för flickan 2 kr., resa för sonen kr. 2: 50, skolböcker 64 öre, sko- lagning kr. 2: 50	Kr. 16: 19
--------------	---	------------

Sept. 22—30.	Diverse 55 öre, socker 30 öre, kaffe 92 öre, kaffebröd kr. 1: 90, bröd 75 öre, mjölk 49 öre, smör 22 öre, flott 25 öre, potatis 60 öre, fläsk 60 öre, sill 10 öre, ägg 6 öre, mjöl 30 öre, kryddor 76 öre, öl 8 öre, frukt och bär 63 öre, fotogén 45 öre, tändstickor 10 öre, tvål 5 öre, knif 35 öre, skolagning 35 öre, en mössa kr. 1: 25, domestik 30 öre, skuld, bet. 3 kr., fackföreningen 50 öre, sjukassan 55 öre, för flickan 4 kr., brandstodsafgift 50 öre, hyra 9 kr.	Kr. 28: 91
--------------	---	------------

Summa Kr. 68: 90

Oredovisadt belopp 2: 60

För kontrastens skull aftrycka vi här en
annan hushållsräkning, som härrör från en
ogift *striperska** i Göteborg, 20 år gammal,
som enligt egna uppgifter förtjänar i medel-
tal kr. 5: 50 i veckan. Hon är inneboende i
en familj om två personer, man och hustru,
i en lägenhet, bestående af ett litet rum med
kök. I hyra erlægges 3 kr. i månaden. För
kaffe på morgnarne, kvällsvard samt kost hela
söndagen betalas 2 kr. i veckan.

INKOMSTER:

1898. Juli 30	Gåfva	Kr. 2: —
» »	» Veckoaflöning	» 5: 60
» Aug. 5	»	» 5: 60
» » 12	»	» 6: —
» » 19	»	» 6: 40
» » 26	»	» 6: —

Summa Kr. 31: 60

UTGIFTER:

Juli 30.	Kvällsvard och söndagskost för före- gående vecka 2 kr., bröd 44 öre, smör 20 öre, 1 liter potatis 7 öre, sill 5 öre, 1 kopp kaffe (frukost) 6 öre, 1 kopp kaffe (middag) 6 öre, afbetalning på skor kr. 1: 50, utlöst en klädning från pantlånekonto kr. 2: 24	Kr. 6: 62
----------	--	-----------

* Stripning = förberedande behandling af cigarr-
tobaken, bestående i stjälkens och den största mel-
delnervens fränskiljande från bladet.

		Transport Kr.	6: 62
Aug. 1.	1 kopp kaffe	Kr.	0: 06
>	2. Kaffe och bröd	>	0: 16
>	3. Mjölkk och en kaka	>	0: 10
>	4. 1 kopp kaffe	>	0: 06
>	5. 1 kopp kaffe och en smörgås 19 öre, hyra för aug. månad 3 kr., kvällsvard och söndagskost för föregående vecka 2 kr., skuld, bet. 47 öre	Kr.	5: 66
>	6. Mjölkk och bröd	>	0: 15
>	8. 1 kopp kaffe	>	0: 06
>	9. 1 kopp kaffe med bröd	>	0: 12
>	10. 1 kopp kaffe med bröd	>	0: 16
>	11. 1 kopp kaffe med bröd 16 öre och 1 kopp kaffe med smörgås 25 öre, Kr.		0: 41
>	13. Kvällsvard och söndagskost för föregående vecka 2 kr., afbetalning på skor 1 kr., afbetalning på en klädning 2 kr.	Kr.	5: —
>	14. 1 kopp kaffe med bröd	>	0: 12
>	15. 1 kopp kaffe med bröd	>	0: 13
>	19. Kvällsvard och söndagskost för föregående vecka	Kr.	2: —
>	20. Afbetalning på en hufvudduk 1 kr. och afbetalning på skor 1 kr.	Kr.	2: —
>	22. 1 kopp kaffe med smörgås	>	0: 19
>	23. 2 koppar kaffe med bröd	>	0: 22
>	24. 2 koppar kaffe med bröd	>	0: 22
>	26. Kvällsvard och söndagskost för föregående vecka	Kr.	2: —
>	27. Afbetalning på klädning	>	2: 50
>	28. Afbetalning på en hufvudduk	>	0: 50
>	29. Sybehör 72 öre, 1 kopp kaffe med bröd 12 öre, bröd 10 öre	Kr.	0: 94
>	30. Bröd 20 öre, smör 10 öre	>	0: 30
	Summa Kr.		29: 68
	Oredovisadt belopp (kvar i kassan d. ^{30/a})	>	1: 92

Är det ej den bleka nödens språk, dessa siffror tala? En hederlig och sträfsam arbeterska — detta är nämligen här fallet — hvars veckoförtjänst, några timmar sedan hon uppuret den, går till afbetalning på kläder och skor, till pantlånare för utlösning af saker, till betalning af skulder m. m., och hvars hela kost för veckan sedan blir kaffe och bröd, kanske med en eller annan svältdag emellan — är ej detta upprörande?

J. W.

MIDSOMMARNATT. AF LAURA FITINGHOFF.

MIDNATTSTYSTNAD hvilar öfver det gamla rödmålade länsmansbostället, som för att få ro för solstrålar, sena att lämna nejden, kurat ihop sig under knotiga rönnar och vidtgrenad, i full blom stående hägg. Tusenskön och ringrosor ute i den lilla kryddgården sluta sig samman, tyngda af drypande dag. Doften från sammetsrosor och åbrodd lägrar sig, tungt söfvan, kring det gamla huset. Icke ett ljud förnimmes därinne, fast förstuddorrarna stå vidöppna. Gårdshunden ligger på en af de breda, murkna trappstegen till förstukvisten och sofver, lyfter lätt på ena örat, höjer ögonlocket och låter en glimt af ögat slött öfverfara de två flickorna, som komma smygande och taga ett litet hopp för att komma öfver honom. Det är midsommarafton, intet annat att vänta af dem! »Snälla» är gammal i gårde och vet väl, att det aldrig är värdt att följa ungdomen sådana kvällar, då man bara blir hemmotad.

De två unga flickorna, smärta och vackra med regelbundna anletsdrag, stanna nedanför trappan, den äldre af dem riktar sina mörka, strålände ögon vidt ut i fjärran med ett uttryck, hvari bäfvande skygghet, andran, längtan och löje blanda sig. Hon tar system vid handen och drar henne med sig inåt kryddgården, tyst visande på den murkna lilla grinden, som öppen hänger på sina krokor. System riktar sina ljufva blå ögon vädjande mot den andra, lösgör varsamt sin hand, drar den lilla slidknif, hon i likhet med system

bär vid bältet, böjer sig snabbt ned och börjar skära upp en rund tufva ur jorden. Med ett leende af stumt samförstånd följer den andra hennes exempel. De passa in de lösgjorda tufvorna i sina hål och lägga noga märke för att känna igen platsen, då de tidigt på morgonen skulle vara där för att se efter, hvilken art af insekter eller kryddjur, som skulle finnas därunder, bådande lycka och båd giljare, om det var glänsande skalbagge, spindel eller myra, armod och opålitlig giljare, om där funnes mask och mott.

Hållande hvarandra hårdt i handen, gå de sedan genom en lund af gamla knöliga alar öfver stigen, som slingrar fram mellan blåbärs- och kråkbärsris. Vid porlandet af bäcken, som flyter fram, knappast förnimbart, i den ljusa sommartystnaden, djupare och fullständigare, än hvad den kunnat vara i midvinternatt under knastrande norrskensflammer och vilddjursvärldens läten, smyga de fram som ljusa andar från drömmens land. Utanför dungen, där bygden ligger vidöppen, stanna de skygga och tvekande; rågfältet, dit de ämnade sig, ligger nedom backen och de äro rädda för upptäckt. Öfver nejden sväfvande ett töcken, skirt och lent, följande kullarnas, dungarnas, gårdarnas konturer som mjukaste flor af silke, här ute i den vida dalsänkningen skiftande i högblått, där det täcker de höga allvarliga fjällen. Stilla, drömtungd ligger älfven, prickad af gult timmer, som ej märkt röra sig en tumsbredd framåt.

Den »mörka» af flickorna kastar örnblickar omkring nejden. Långt i fjärran, där första vägmärket till nästa socken höjer sig, skönjer hon en uppstigande sky; det kunde vara dimma, det kunde vara ett dammoln från landsvägen, som där löper öfver stoffin nippjörd. Tyst gör hon system uppmärksam på företeelsen. Med snabba steg skynda de öfver ängen längs dikesrenen. Snart stå de bägge i rågåkern och utvälja sorgfälligt jämnstora, axfyllda »strån», kring hvilka de knyta de medförda betydelsefulla röda, gröna och svarta garnändarna.

De se menande på hvarandra. Det gäller det tredje stora viktiga företaget, att »gå igenom tre grindar», för att vid någon af dem se hamnen åtminstone af »den tillkommande». Men nu råka systrarna i delo, för så vidt sådant kan ske utan ord, ty verkan af hvarje »prof» skulle ju uteblifva, om man ej förmodade bibehålla tystnaden. Den ljusa, blåögda system gör bevekande åtbörder åt det håll, där kyrkan och prästgården ligga; »på den vägen finnas ju två grindar och den tredje kunde vinnas genom att gå igenom själfva kyrkogårdporten.» Den mörka skakar energiskt sitt hufvud och med ett förstulet leende vänder hon system i riktning mot prästgården. SjälF väljer hon åter den lilla stigen genom aldungen, hon följer den en bit, viker af, klättrar öfver gärdesgården in i en björkhage, där en flock hästar i grupp viftade myggen från hvarandra med sina långa svansar, utan att låta sig störa af henne, som hoppar ner från gärdesgården. De hade sett henne komma sådana vägar förut. Hon hinner första grinden, grinden, som leder ut till gårdsvägen, snabbt lösgör hon vidjan, som håller den samman med grindstolpen, och glider ut igenom den, tagande vägen ner till den gamla kryddgården invid huset. Det erbjuder ingen svårighet att komma in genom staketets bristfälliga spjälor. Så ut genom den andra lilla murkna på gångjärn hängande grinden. Ner öfver gården och öfver läggdan (ängen). Där bortom löper landsvägen, och där står grinden, som skiljer gårdens ägor från prästgårdens. *Tredje grinden!*

Hon går långsamt nu, med böjdt hufvud, i tankar. Midsommarnatts- och sagostämning gripa henne, sägnerna från barndomen, äfventyrshistorierna om huldra och näck, om älfva och vittra, om hamnar och uppenbarelser af hvad komma skulle förefalla henne så trovärdiga. Hon är ej ett människobarn längre, tycker sig förnimma och förstå den omgivande naturens skära leende, så ock dess svårmodstunga drömmar. Hon förnimmer dem såsom hon i denna stund förnimmer sitt eget hjärtas snabba slag. Just nu när hon grinden, den tredje, afgörande . . .

Hennes ögon vidgas af tjusande skrämself — en underlig bäfvan betager henne förmågan att röra sig! Där nere ifrån backen hör hon tydligt ett ljud som af hästars hofvar, ett knarrande som från remtyg i sadlar! Fortfarande står hon stilla tätt invid grinden, barhufvad i sin rödhvita hemmadräkt mot en bakgrund af uppstigande, rosenfärgad morgonrodnad. Ljudet af hästhofvar närmar sig, ljudet af människoröster, allt för lefnadsfriska att ej härröra från lefvande väsen. Flickan vid grinden kommer med ens till besinning. Hon vill fly — då den ene af rytterne, ty de äro två, som i skridt ridit uppför backen, spränger fram med sin häst, så öfverraskad af uppenbarelsen vid grinden, att han först sent kommer sig för med en djup, aktningfull hälsning. Rodnande och förvirrad hälsar hon tillbaka, öppnar mekaniskt grinden och tar sedan till flykten i sväfvande snabbt språng. Men vid grinden på sina hästar hålla de två långväga rytterne; som bländad följer den först anländes blick den flyende gestalten. Drömmande aflägsnar han sig sedan —

Men när nästa års midsommar dagas, håller han åter vid grinden, och där möter han åter henne, som i fjol »skar torf», »knöt strå» och »gick genom grinden» för att få se »sin tillkommande».

I VÄFSKOLAN.

DET SÅG för några årtionden sedan ut, som om med de billiga väfnadsfabrikaten handväfstolen skulle komma att höra till våra nationella minnen, den där blott kunde få skådas i någon af Skansens stugor, på Nordiska museet eller i något af den aflägsnare landsbygds allmogehem, men tack vare några för den svenska husslöjden varmt nitälskande kvinnors energi och företagsamhet, har väfstolen åter fått intaga sin plats i hemmet och den gamla väfkonsten åter kommit till heders, icke minst bland den bildade klassen.

Till dessa kvinnor kan med fullt skal räknas fröken *Nina von Engeström*, hvilken under en tid af femton år oafslått ägnat sin begåfning, sin tid och sina krafter till befrämjande af denna slöjd, hvilken icke allenast från praktisk och ekonomisk utan jämväl från fysisk och psykisk synpunkt visat sig vara nyttig och välgörande.

Fröken von Engeström öppnade 1884 en väfskola i Upsala, hvari eleverna erhöello fri undervisning samt mat och dagspenning, mot det att de arbetade för skolan. Sedermera tillkommo ock betalande elever. Af Upsala Hushållningssällskap erhöill väfskolan såsom ett erkännande för sin gagnande verksamhet och såsom en liten godtgörelse för de många frielever, som fått begagna undervisningen, under trenne år ett anslag af 200 kronor. För ett par år förlade fröken v. E. emellertid sin skola till *Agersta*, hennes faders, kammarjunkaren von Engeström, egendom i Junkils socken, Upsala län, under hvilken tid hon tillerkändes ett statsanslag af 500 kronor. Därefter återflyttades den till Upsala, där den förtgick till hösten 1893.

Tvåne andra väfskolor hade dock därstädes under tiden blifvit öppnade, och som fröken v. E. ansåg, att trenne väfskolor ej kunde bära sig, nedlade hon för en tid sin verksamhet. Under en tillfällig vistelse i Västmanland gaf hon under vintern 93—94 därstädes trenne väfkurser, och på begäran af för saken intresserade gåfvos äfven tvåne dylika kurser i Örebro under våren och sommaren 1894, af hvilka kurser omkr. 40 elever begagnade sig. Fri lokal erhöills därunder för skolan. Från

A. Barr foto.

och med hösten 1894 har väfskolan varit förlagd i Örebro.

Styrelsen för Örebro läns slöjdförening, hvilken funnit fröken von Engeströms verksamhet »mycket förtjänstfull och gagnelig,» har under åren 1894—96 lämnat anslag med villkor, att ett visst antal frielever skulle få åtnjuta undervisning. Landstinget har under åren 97—99 lämnat ett anslag af 300 kr. med villkor, att kostnadsfri undervisning skulle lämnas åt tio medellösa elever från olika delar af länet, och nu senast har väfskolan för åren 1898—99 erhållit ett statsanslag af 600 kr. med villkor, att »kostnadsfri undervisning i väfnad och spånad lämnades åt minst tio kvinnliga elever förutom dem, som genom landstingets anslag åtnjuta sådan, utan hänsyn till deras hemvist inom landet.»

Elevernas antal under dessa 15 år har sammanlagt varit 375, och hafva de flesta af Sveriges landskap, från de nordliga till det sydligaste, därvid representerats. Skolåldern har varierat från 11 till 70 år. Medelantalet elever per år för sista femårsperioden har utgjort 50, däraf flertalet ifrån Örebro län. Såsom elever har skolan dessutom räknat en norska, hvilken erhållit statsanslag för studerande och inhämtande af svensk väfnadskonst, samt flere föreståndarinnor för slöjdsolor, däribland ett par finskor, som tagit del af fröken v. E:s metod. Flere af eleverna ha ock efter slutad kurs själva öppnat väfskolor, hvilket anföres såsom ett bevis på den grundliga undervisning, som erhållits. Den ledande principen i fröken von Engeströms väfskola är ock, att eleven icke blott skall lära sig sitta i väfstolen och väfva, utan äfven grundligt och noggrant lära sig alla förberedande arbeten, såsom bobining (kabbning), ränning (varpning) samt allt, hvad till själva uppsättningen af väfven i väfstolen hör, på det hon sedan å egen hand må kunna från början sköta en väf, en princip, som ifrån många och olika håll blifvit af eleven tacksamt erkänd, detta icke minst från de nyss nämnda främlingarna.

Skolan är belägen i n:r 9—11 Nygatan, där tre större rum utgöra de egentliga lärosalarna. Väfstolar af olika modeller och storlekar stå här sida vid sida eller ock åtskilda af en bobinställning, en spolrock eller spolmaskin med sin trogne följeslagare, nystfoten, stundom ock af en spinnrock, på hvilken en ullkarda eller en lintott förvandlas till finaste garn. Se våra illustrationer, där den gamla visan: »Ungmön vid sländan satt», åter blifvit en verklighet. Sida vid sida sitta och här under idogt arbete ämbetsmansfruar och bondhustrur, fröknar ur societeten och hemmansägaredöttrar, skollärarinnor, skolflickor och tjänarinnor, alla under den skickliga föreståndarinnans egen ledning och genom hennes eget outtröttliga nit och intresse besjälade af samma tanke: att lära sig, hvad mormor och mormors mor satte en heder i att kunna och att därunder få en hemväfd klädning eller kappå åt sig själva, en kostym eller nattrock åt far, handdukar, duktyg och serveter m. m. för linneskåpet, gardiner, möbelyg, dukar, mattor o. dyl. till hem-

INTERIÖRER FRÅN FRÖKEN NINA VON ENGESTRÖMS VÄFSKOLA I ÖREBRO.

mets prydnade. Här synes i en väfstol den enklaste lärtsväf, i en annan den mest konstiga och invecklade uppsättning till damastväf. Här väfves dräll med 8 och 10 skaft. Här väfves bland andra slags mattor äfven »trasmattor», men ej af det gamla traditionella slaget, utan i rosengång med 4 eller 8 skaft, så prydliga och vackra, att de kunna täfla med de finaste salongsmattor, och därtill kommer deras bepröfvade styrka och ut hållighet. Och ehuru i denna väfskola hufvudsakligaste vikten lägges på inlärandet af de *nyttiga väfnadsslagen*, fås äfven grundlig undervisning i all slags konstväfnad, s. k. allmogeväfnader, såsom munkabälte, dukagång, krabbasnår, rödlakan, flossa och opphämta. Så visar vår ena bild en väfstol med s. k. »ryckverk», hvori en ståtlig gardinväf med klara harmoniska färger i ripsväfnad är uppsatt. Gardinerna äro afsedda för Residenset och väfvas, som synes af bilden, af en ung man, värmäländing, hvilken ock är elev*. För väfkurs är afgiften: första månaden 30 kr., för andra 25, för en hvar af de följande 20 kr.

Till ett bevis på de goda och värdefulla arbeten, fröken v. E. utfört, må anföras, att dessa arbeten fyra olika gånger vid allmänna industrietställningar blifvit tillerkända pris: I Upsala 1874, medalj, för mattor i dubbelväfnad, i Chicago 1893, bronsmedalj och diplom för *särdeles goda duktyger*, i Stockholm 1897, siltvermedalj, för »mycket goda

* Alla figurer, som synas på fotografierna, äro af årets elever.

väfnader» samt nu senast vid sommarens utställning i Örebro 1:sta pris gulmedalj.

För att än ytterligare sprida kännedom i och om denna gren af den textila konsten, utgaf fröken v. E. 1896 *Praktisk Väfbok, tillägnad den idoga svenska kvinnan*. Denna väfbok har i pressen erhållit de ämplaste loford för sin praktiska och klara uppställning och för sitt enkla, lättfattliga och åskådliga innehåll, och genom bref och uttalanden har förf. från flere håll erhållit tacksamma erkännanden för den nytta hennes väfbok medfört. Boken blef efter blott 2½ år utgången — upplagans storlek var 2,300 — och är *andra upplagan* nu tillgänglig i bokhandeln samt hos utgifvarinnan, hvarifrån den kan rekvideras. Praktisk väfbok, hvars egentliga penningvärde, särskildt för dess talrika illustrationer, skulle vara 6 kronor, säljes dock till det billiga priset af 3 kr. På det den skulle kunna säljas till detta pris samt blifva tillgänglig äfven, ja helst, ibland den omedelade klassen, tillerkändes förf. af staten ett anslag af 1,500 kr. till tryckningskostnader. Detta till stor del på förord af professorn vid Tekniska högskolan, *Gust. Selligren*, hvilken bl. a. sade sig anse denna bok, med sitt *åskådliga och lättfattliga framställningssätt* och sina många *belysande väfmönster*, kunna blifva till stort gagn för befrämjande af

vår textila hemslöjd. Ett rekommenderande förord till andra uppl. är ock skrifvet af prof. *Selligren*. En inom facket så förfaren man som *Jak. Kulle* skref förord till första upplagan. Hushållningssällskapen inom olika län, såsom Upsala, Västerås, Örebro och Visby hafva rekviderat mellan 25—40 ex. att utdelas inom länen dels till slöjdsolor, dels såsom premier. Föreståndarinnor för slöjd- och väfskolor hafva skyndat att anskaffa åt sina respektive skolor Praktisk Väfbok.

Och Idun har med denna lilla uppsats velat lägga ännu ett gagnande och dugande kvinnoarbete till de många, hvilka från olika arbetsfält genom henne blifvit för den stora allmänheten kända. Och särskildt uttalas nu genom henne den önskan, att fröken Nina von Engeström ännu länge måtte få utöfva sin idoga och för de svenska hemmen och den svenska kvinnan så nyttiga, förtjänstfulla och välgörande verksamhet.

FANNY CHRYSANDER.

SKANDINAVIENS ERKÄNDT FÖRNÄMSTA MODEBLAD ÄR IDUNS MODETIDNING, som för helt år kostar endast 5 kr. för planschupplagan, 3 kr. för den vanliga upplagan. Prenumerera på prof från det nya kvartalet!

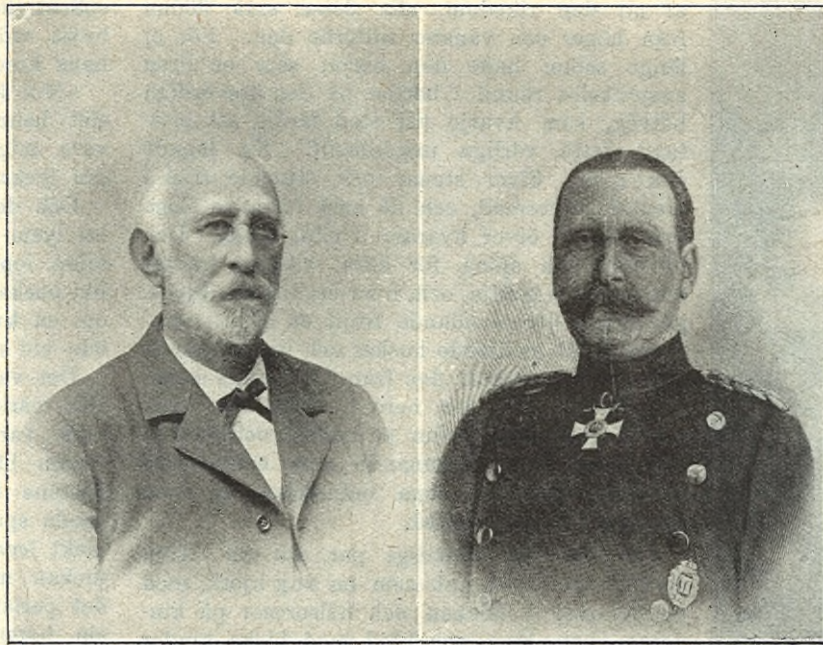
VÅRA ILLUSTRATIONER.

MORITZ RUBENSON, filosofie doktor och Stockholms stadsfullmäktiges sekreterare, fyllde i måndags sextiofem år och var då föremål för de uppriktigaste hyllningar från alla dem inom hufvudstadens samhälle, hvilka under de sistförflutna decennierna i hans personlighet lärt sig skatta den framstående tjänstemannen och hjärtevarma människan.

År 1867 utsågs d:r R. bland flere synnerligen dugande medtäflare att sköta den då ledigblifna sekreterarsysslan hos Stockholms stadsfullmäktige; om förträffligheten af det nit, den sakkunskap och den omsorg om hufvudstadens utveckling i olika riktningar, han på denna sin post under de gångna tjänsteåren lagt i dagen, finnes blott en mening.

För närvarande har d:r R. det mödosamma uppdraget sig ålagdt att vara sekreterare i den komité, beredningsutskottet tillsatt med uppdrag att afgifva plan för utvidgande af stadens hamnar och kajer och därmed i sammanhang stående anordningar.

Det är att hoppas, att det må varda den ännu lifskraftige mannen länge förunnadt att fortsätta sin viktiga verksamhet, ty af personer af d:r R:s förtjänst kan vår kommunalrepresentation aldrig få för många.

MORITZ RUBENSON.

GREFVE KARL VON WEDEL.

GREFVE KARL VON WEDEL, hvars porträtt vi i dag meddela, har nyligen blifvit utnämnd till Tysklands sändebud i Rom.

vara af intresse för vår illustrationsafdelning. Alla hafda kostnader ersätta vi naturligtvis tacksamast.

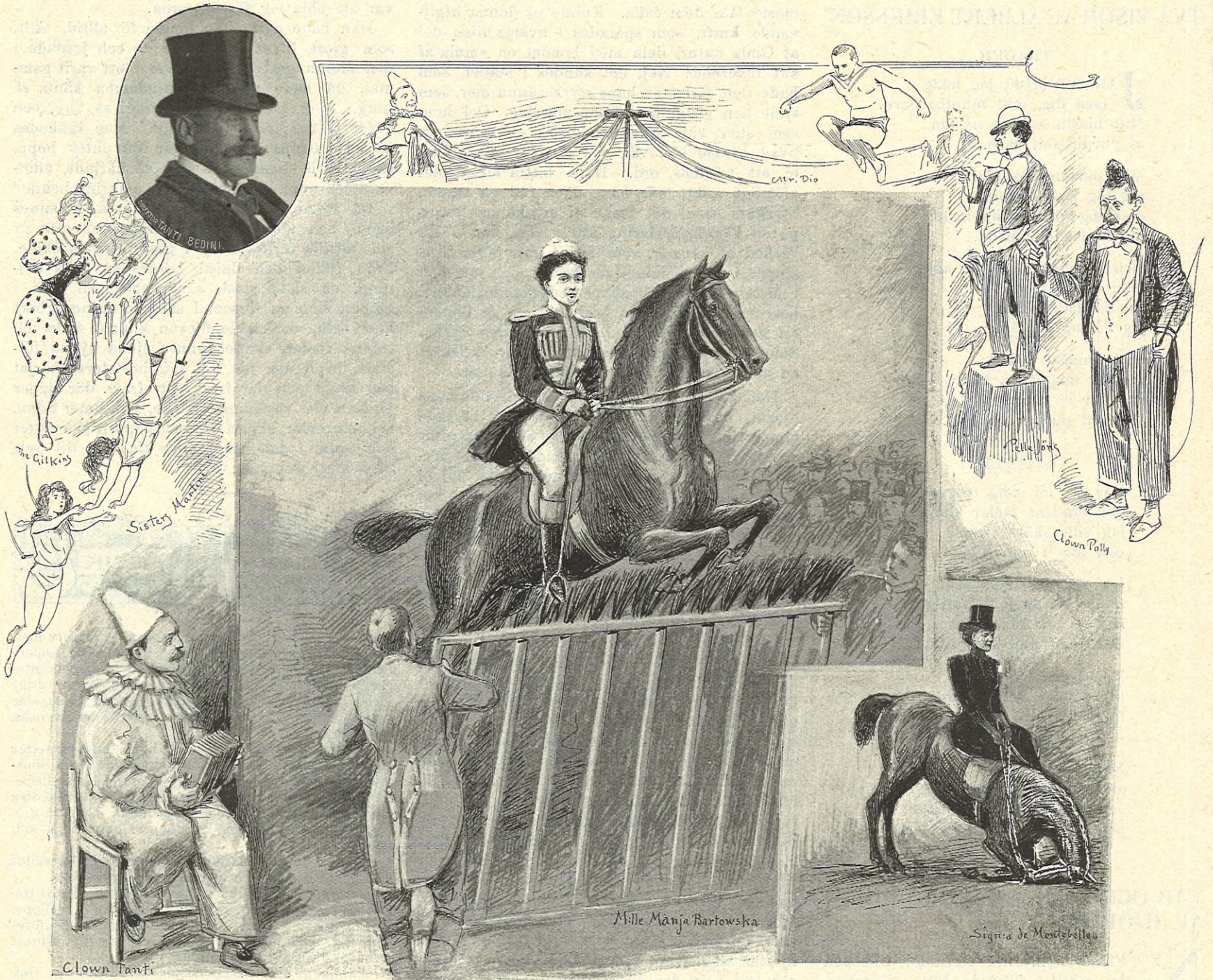
Grefve Wedel, som är född i Oldenburg den 5 februari 1842 och yngste son till den 1872 afidne oldenburgske generallöjtnanten grefve Wilhelm v. Wedel, var från år 1892 till 1894 tysk minister i Stockholm, hvarefter han återvände till Berlin.

Grefve v. Wedel är, som bekant, sedan hösten 1894 gift med grefvinnan Stephanie v. Platen, hvilkens älskärda och fina personlighet hufvudstadens societet bevarar i kär hägkomst.

Somrarne tillbringa det grefliga paret i regeln på grefvinnan Wedels ståtliga gods Stora Sundby i Södermanland.

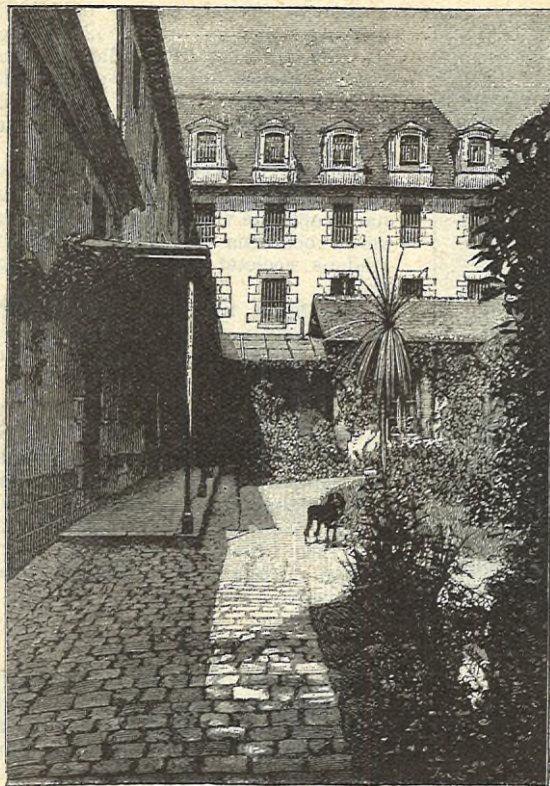
AF MILITÄRFÄNGELSET I RENNES i Bretagne, inom hvars murar Dreyfus skall afbida krigsrättens nya rannsaking, meddela vi i dag en vy. Den är tagen från gårdssidan och visar i fonden fängelsetbyggnaden, medan trädgårdens buskager synas till höger.

TILL VÅR ÄRADE LÄSEKRETS rikta vi en vördsam uppmaning att inhågkomma Idun med insändande af fotografier och teckningar, som kunna vara af intresse för vår illustrationsafdelning. Alla hafda kostnader ersätta vi naturligtvis tacksamast.

FRÅN CIRKUS TANTI Å DJURGÅRDEN. TECKNING AF TYCHO ÖDBERG.

Tandläkare dir Geo. Forssmans
 nya präparat för tandernas vård:
Tandpulver, två slag, Tandpasta, Tandtinktur

MILITÄRFÄNGELSET I RENNES.

TVÅ VISOR AF ALBERT ERIKSSON.

TRÅDEN.

JAG DRÖMDE, jag lekte med dig, mitt muntra barn. Mitt hjärta var ett nystan af purpurrodt garn.

Mitt purpurroda hjärta jag tog i min hand, omkring ditt minsta finger jag trådsänden band.

Och du gick bort och kom ej, kom aldrig igen. Jag väntade länge, jag väntar dig än.

Mitt armaste hjärta... jag vet mig ingen råd. Jag har ej något hjärta, blott en purpurrod tråd.

KVITTER.

När jag en solig morgon hör himlens fåglar sjunga, jag ville skära tänder och bita i min tunga.

Jag vet, att deras visor ej ha ett dugg förnuftigt, jag vet, att innehållet är ytterst tunt och luftigt.

Men fågelmelodier till själens gömmor hitta, få blickar till att tindra och hjärtan till att spritta.

När mäktade min visa att glädja eller röra? Jag bryter sönder pennan, jag svär. Hvad skall jag göra?

VÅR OCH HÖST. SKISS FÖR IDUN AF HJÖRDIS.

NED FRÅN FJÄLLET störtade vårbäcken i sin gamla välkända fåra. Vårsolen stekte och smälte snön där uppe, vattnet kilade mellan skrefvorna, och bäcken svällde

af all den rikedom, alla dessa små flöden från höger och vänster tillförde den. För ej länge sedan hade den börjat som en liten anspråkslös rännil i botten på den ärevördiga hålväg, som hvarje vår stod färdig att mottaga detta vårliga ungdomslif. Nu jagade den redan öfver stenar och stupade träd i oroande öfvermod, och de små forsarne slogo kullerbyttor öfver hvarann i vildt tafatt. Den brusade och sjöng för kära, vänliga trakter återseendets glädje, och, hvar ett tillfälle bjöds, gaf den i öfversvallande fröjd en hjärtlig omfamning åt svällande buskar och uppvaknande tufvor. Så störtade den fram i sin unga segerrika kraft, tills där nere i dalen den veke stämningen lade sordin på bullret, och bäcken flöt sakta fram, nynnande sina silfverklara melodier för två unga människobarn, som stannat vid dess brädd.

De voro ett underligt par, de två. Hon smidig, stark och rak som en ung björk, med ungdomssol i blicken och hälsorosor på kinderna, han lång och böjd med bleka kinder och mörka brännande ögon, där en ständig oro och längtan gjort sig bofast. Insvept i pälsvärk, stod han där midt i vårsolen och stödde sig på flickans arm. Aldrig hade han känt sin olycka så förfärande tung som i detta ögonblick, då han öppnat sina armar för att mottaga lifvets fullhet i kärlekens gestalt, och måste låta dem falla. Kunde ej denna lifgivande kraft, som spårades i hvarje liten del af Guds natur, dela med honom en smula af sitt öfverflöd! Nej, det kändes i stället, som hade den förlamat hans styrka ännu mer, som stule den girigt hans sista pulsslag. Och hon, som stod vid hans sida, frisk och vårfager, hvad tänkte hon väl, och hvarför talade hon ej ett tröstens ord. Hans bittra sinne blef plötsligt vekt, när hans blick föll på henne. Stackars barn, det fanns ej mycket att svara på en kärleksförklaring sådan som hans. En vårfloed af känslor, som brutit fram öfver hans läppar i ord af hängifven kärlek, och som han i nästa minut begabbat och bedt henne glömma, besvurit henne att ej svara på, ej ge honom ett hopp, som blott skulle förstora hans olycka. Stackars barn, som gifvit sin första kärlek åt en sådan svag, dödsdömd däre som han.

Han kände, hur ömhet för henne fyllde hans hjärta, hur det irrande hoppet åter narrade honom in i den lyckliga drömvärld, förnuftet nyss fört honom ur, och han drog henne närmare intill sig. Hon vände sitt friska anlete med de klara soliga ögonen emot honom. »Jag väntade blott på ett tecken, när tiden var inne för mig att trotsa din vilja,» sade hon. »Får jag ej vara din David en stund och följaga molnen från din Saulssjäl? Låt mig trycka din arm mot mitt hjärta, så får du kraft af dess slag. Så där ja, dina kinder ha redan färg.»

Så tystnade hon ett ögonblick, men fortfor sedan drömmande: »Du älskar mig, och jag älskar dig. Dina ögon ha sagt mig det en lång tid, och mina ha nog berättat dig den gamla sagan. Men jag tackar dig, att du gjort min saga till verklighet. Jag var den sofvande prinsessan i skogen, lycklig med mina drömmar här i min vackra afstängda fjällbygd, men dubbelt, tusenfaldt lycklig nu, sedan min prins väckt mig till lifvet, lärt mig dess innebörd och gifvit mig ett mål därför. — Tyst, säg ej ett ord, innan jag svarat dig till slut. — Tala ej om förgängelse inför detta jordens nya lif. Min älskade, Gud är god, han skall låta min kärlek göra under, och du skall bli frisk. Känner du ej, hur lifligt ditt hjärtas slag svara mina? Tag mig i din famn och gif mig den kyss, som för alltid väcker mig ur min sömn till lifvet med dig.»

Det var, som hade hennes unga tillitsfulla

spänstighet delat med sig åt honom, hans bröst vidgades, och en svag rodnad färgade hans kinder.

»Min älskade,» sade han högtidligt, då han slöt henne i sina armar, »må dagar eller år vara mig tillmätta, de skola alla helgas åt din lycka.»

Och de gingo bort en stig, där solens strålar lyste dem, och vårbäcken började åter sitt vilda lopp efter hvilat i dalen och berättade för buskar och tufvor den underbara historien om en kvinna, som med glädt mod band sitt öde vid sorg och död för kärleks skull — — —

Det var öde och tyst på fjället och i dalen. Där vårbäcken en gång dansat fram i yster takt, var nu en urhåkad torr väg, full af vissna blad, som lågo där orörliga, tunga af höstens fuktiga luft. På stigen, där solens sneda sparsamma strålar silade fram med ett blekt leende mellan de aföfvade träden, kom flickan med sorg i dräkt och hållning. Där det porlande vattnet en gång sjungit för henne sin hoppfulla melodi, stannade hon och såg sig omkring med ett öfvergifvet uttryck. Hvad allt var olikt då mot nu! Hennes lif hade haft sin vår, jubelfylld, en kort, solig sommar, och så kom höst. Hennes älskade var död, hennes kärlek hade kämpat en hård kamp om hans lif, men det fanns en kärlek större än hennes, och den vann seger. Det svåraste var att böja sig för segren.

Han hade gått ifrån henne för alltid. Allt, som gjort lifvet rikt, togo de och jordade i den mörka grafven. Om hon blott varit gammal, då hade nog ej fattigdomen känts så tung. Men hon var ju så ung, så ung, och lifvet blefve kanske så långt. Hon skakades af en rysning. Fanns där då intet hopp, skulle hela hennes lif vara så härjadt, aföfvadt och utan sol som naturen omkring henne?

Då stego tårarne; stora och heta, i hennes ögon, hon sjönk ner på marken och grät ut sin hittills tårlösa sorg i gräsets svala sköte. Från fjället och dalen hördes en stilla susning, en sista stråle sände solen till dem, i höjden slog en försenad sångare en underbart klar drill, och hade flickan kunnat tyda naturens röster, skulle hennes sjuka hjärta förstätt, hvad den vet, att där höststorm härjat och slagit och där frost gått fram, där lägger vintern sitt skyddande täcke, som heter tiden, och därunder skjuta tro och hopp friska rötter och spira i den nya vårens tid upp till nytt lif och ny sommar.

OLYMPIATEATERN invigdes den 16 dennes med en gästrepresentation af medlemmar af Köpenhamns kungl. teaters balettkår, och föreställningen bevisade till full evidens, hvad man för öfrigt visste förut, att Tersichores graciösa konst står betydligt högre vid den danska än vid den svenska operascenen.

Sådana utsökta »pas» eller hvirflande piruetter som fru *Guldbrandsen* presterade i Polonaise i Bournonvilles ballett »Toreadoren» eller hr Hans Becks fenomenala muskelsmidighet och eleganta och eldiga attityder i Boleron torde kunna mäta sig med prestationerna af hvilken kontinental balettrupp som helst.

Af de danska nationaldanserna slogo särskildt eskimådansen och en sjömansreel mycket an.

Programmet utfylldes med en fruktansvärdt träkig och naiv enaktsoperett, »Jeanettes bröllop», hvare dock fru *Ida Möllers* intagande sångföredrag och skålmska spel gjorde ett behagligt afbrott mot handlingens enförnighet.

Publiken, som nästan fyllde den stora och trefliga salongen, visade sig så intresserad af balettnumren, att de följande programmen, hvilka bebådas upptaga baletten »Coppelia» m. fl., helt visst

som önska ett verkligt delikat kaffe, som dessutom ställer sig både drygt och billigt, köpen **GRAFSTRÖM & C:o**s Ångrostade Kaffe.

— Regeringsgatan 31. — Storkyrkobrinken 8. — Götgatan 9. —

HUSMÖDRAR,

finnas å de flesta apotek i parfymaffärer och hos hrr
 handlande
 Parförsäljning för Sverige hos
Stockholm.
Bendix, Josephson & C:o, II Regeringsgatan.

Husmodrar! Spara
är lösen för hvarje husmoder med en begränsad hushållsplanering!
Huru göra en verkligt stor besparing? Jo, använd den i Edra hushåll Pellerins Margarin, Göteborg, som är bäst, drygast och billigast!

Liktornslösningsmedel.
Detta utmärkte medel, hvarigenom de svåraste liktornar inom trenne dagar upplösas och borttagas, försäljes å 1 kr. pr sats i Stockholm endast hos C. F. Dufva, Drottninggatan 41. Till landsorten franko mot 1 kr. 20 öre i 10-öres frim. af M. Malmström, Upsala. Se utförlig annons jämte läkareintyg i Idun för den 20 maj.

Frimärken! Sänder på begäran bil. ligan urvalsändningar i goda, utländska frimärken.
ERIK SÖDERLING, Malmö.

Nya Blå Hand,

Skönfärgeri & Kemisk Tvättanstalt.

Kappor, Kofter, Klädningar, Herrkostymer, Uniformer, Handskar, Kravatter färgas och kemiskt tvättas.

OBS! Fläckuttagning verkställs dagligen Smålandsgatan 9.
Butiker: Holländaregatan 13, A. T. 4633. Linnégatan 22, A. T. 10296. Brännkyrkagatan 2, A. T. 3439. Hornsgatan 11, A. T. 30173 - Fabrik: Löfholmen, A. T. 3426.

På GYLLENE WÅFFLAN,

Våffelbruket från »Gamla Stockholm», Utställningen 1897, 4 Norrmalmstorg (ingång från Smålandsgatan nära Birger Jarlsgatan), serveras numera, förutom Våfflor m. m.

Äkta danska smörrebröd
på äkta danskt »Rugbröd» samt

Öl från fat, Erlanger, Pilsener och Lageröl.
OBS! Sval lokal. (G. 84240)

Fru Stina Rodenstams

Hushålls-Skola,

HUDIKSVALL.

Läroämnen: Matlagning, linnesöm, strykning, handarbeten, träskärning m. m.

Hösterterminen 22 aug.—21 dec. * Prospekt på begäran.

Nytt!

Lundby Skönfärgeri och Kem. Tvättanstalt, Göteborg,

behandlar allt till Herr-, Dam- och Barn-garderoben hörande. Herrkostymer lagas m. m. om så önskas. Eget skrädderi. Insänden direkt Edra plagg, som tvättas, färgas m. m. fort, väl och billigt. Tidsenlig, ny metod; fabriksmessigt.

Fristående automatiska Barn- och Turisttält.

Dessa tält kunna på en minut uppsättas och nedtagas. Behöfva ej fastgöras i marken. Oberoende af blåst, varaktiga och solida. Då tälten kunna uppsättas så väl vid sjöstränder som ock å hvilken annan plats som helst i det fria, äro de lika lämpliga till såväl lekstugor för barn som bad- och turisttält.

Tältets vikt 11½ kg. Höjden 190 cm. Tältduken af prima vattentät, rödrandig markisväf.

Tältet tillerkändes diplom för hedersnämmande vid allmänna konst- och industriutställningen i Stockholm 1897.

Pris 18 kr. st. Allt mot förskottslikvid eller efterkräf. Ingående rekvisitioner expedieras samma dag, de anlända.

Gustaf Wiséns Bokhandel, Östersund.

Kurs i huslig ekonomi

för flickor, som slutat sin skolgång och — utan att vilja utbilda sig till lärarinnor — önska grundlig teoretisk och praktisk utbildning i sådana ämnen, som för en duglig husmoder äro af vikt, börjar vid Fackskolan för huslig ekonomi i Upsala den 1 september.

Ämnen: Hälsolära, Födoämneslära, Praktisk matlagning, Handarbete, Rengöring, Sjukvård och Hushållslära. Afgift för hela kursen (två term.) 160 kr.
Inspektör: Prof. O. Hammarsten. Föreståndarinna: Fröken Ida Norrby.
Skriftlig ansökan om inträde sändes till styrelsen före 15 juli (om flere anmäla sig, än som kunna mottagas, äga de förstkommande företräde). Tryckt program gratis franko. (G. 82666) STYRELSEN.

Köp alltid radiatorsmör!

Som en synnerligen praktisk bok för hemmen rekommenderas varmt nyss utkomna

Skisser från fjällen

af HELENE LASSEN.

Om denna, af en norsk prästfru i så godt som öde bygd skrifna och af frkn S.-e W. översatta bok, säger N. R. HEYERDAHL, att han »anser den för en pärla af sållsynt värde»; och R. P. i Aftenposten säger:

»Jag vill uppfordra hvarje hem att köpa den.»

»Har Ni många prästfruar i Norge af den sorten, så ha Norges präster det bra ställt», skriver också en dansk präst till en norsk ämbetsbroder med anledning af denna fru Lassens bok.

På LARS HÖKERBERGS förlag till salu å 1 krona i hvarje välförsedd bokhandel.

* * * * *

J. & F. MARTELL'S

COGNAC.

VO
VSO
VSOP
VVSOP

STOCKHOLMS INTECKNINGS-GARANTI-AKTIEBOLAGS BRAND- och DYRKFRIA

FÖRVARINGSHVALF

(öppna alla söckendagar kl. ½10—4)

innehållande c:a 1,650 st. skåpäck. Årlig hyra för fack, beroende af storleken, 20, 25, 35, 50 kronor. Testamenten, Gåfvobref och dylika handlingar emottagas till förvaring; äfvenledes emottagas värdepapper i öppet förvar. (S. T. A. 55185)

Aktiebolaget C. O. Borgs Söner, Lund.

Färgeri, Kemisk Tvättanstalt, Ullspinneri, Väfveri, Garn- och Väfnadshandel.

Guldmedalj vid flera utställningar.

Vi rekommendera vårt rikhaltiga lager af alla slags garn, i såväl ull som bomull, till billigaste priser i äkta, fornnordiska växtfärger, passande till

Konstvåfnad i allmogestil.

Förfrågningar om lämpliga garnsorter och färger besvaras omgående och prof med prisuppgifter sändas på begäran.

GEFLE MANUFAKTUR-AKT.-BOLAGS

Oblekta, Blekta och Färgade

Skyddsstämpel.

VÄFNADER

försäljas i parti från kommissionslagret STOCKHOLM hos ADOLF BODELL.

Pâte vanillee ..... å 40 öre
Pâte à la violette ..... å 35 öre
Pâte à l'anis ..... å 35 öre
Pastilles à l'anis ..... å 30 öre
Pastilles à la menthe ..... å 30 öre

Utmärkt lösende, vålsmakande medel vid hosta, heshet och katarr.
Pâte à l'anis särskildt lösende för magen. Hos alla handlande och på de flesta apotek.

Vid Vinslöfs

Kvinnliga Slöjd- och Hushållsskola

— belägen vid Vinslöfs station å Kristianstad—Hessleholms järnväg — börjas den 1 nästk. november ny lärokurs, som fortgår till den 15 oktober 1900 med 2 månaders ferier fördelade på vinter- och sommarmanäderna.

Läroämnen äro: damastväfnad, fornnordisk väfnad, opphämta, rosen-gång, klädsöm, linnesöm, lappning, stiekning, stoppning, knyppling, makramé, broderi, schattersöm, stärkning, strykning samt enklare och finare matlagning.

Årsafgiften är 25 kronor med 10 kronors förhöjning för dem, som önska deltaga i hushållsskolekursen. Skolan är genom sitt fördelaktiga läge inom Vinslöfs municipalsamhälle, sina nya och rymliga lokaler samt framförallt genom sina dugliga lärarinnor en af de bästa i sitt slag, hvilket också framgår däraf att skolan upprepade gånger vid utställningar erhållit första pris för sina tillverkade arbeten. Prospekt erhålles på begäran Anmälningar emottagas och rum anvisas af kantor S. J. S. Erikan.

STYRELSEN.
Läs och tag vara på ofvanstående annons. (S. T. M. 39376)

KNEIPP Vattenkur-anstalten

BORG. Begär prospekt. NORRKÖPING.

Doktor Thora Wigardh

praktiserar från den 20 juni i Göteborg och Marstrand. (Nord. A. B. 8120)

Ny fläcktvål Quillaia öfverträffad Quillaia-tvålen

är en ny fläcktvål, som borttager alla fläckar t. o. m. bläck, utan att skada tyget. Med Quillaia-tvålen tvättar man själf på några minuter sina glöshandskar och ljusa skor. Tvålen får återlämnas, om den ej håller, hvad som lovas i prospektet.

Säljes i minut hos de flesta parfym- och spegerhandlare, samt i parti hos J. Malm, Karlavägen 1 B, Stockholm. (G. 83771)

Utlåtande om Mellins Food.
Tännäs Långgåsens 2/6 1896.
Herr Axel Lennstrand, Gefle.
Var god sänd mig ytterligare 4 burkar »Mellins Food», emot postförskott under ofvanstående adress.

Vår lilla gosse, hvilken lidit af »medfödd svaghet» och af läkare förklarades som föga hopp om att få barnet att leva, har nu efter 6 månaders begagnande af »Mellins Food», blifvit tjock och frisk och växt i regel 2½ å 3 hg. pr vecka. och detta goda resultat kan jag tryggt tillskriva »Mellins Food» och vill på det varmaste rekommendera preparatet för barn som ej ha modersmjölken att tillgå.
Skulle ni vilja göra något utdrag ur detta eller mitt föregående bref så tillstuder jag det gärna.

Högaktningfullt.
INGELBREKT BERGMAN.
Prof af MELLINS FOOD sändes på begäran gratis och franko från Axel Lennstrand, Gefle.
Generaldepot för Sverige, Norge, Danmark och Finland.
Bruksanvisning medföljer hvarje burk.

Pelskragar,

moderna och lämpliga för sommaren till moderata pris och i stort urval hos

D. Forssells Söner & Co
26 Drottninggat. 26 & 13 Hamngat. 15
Allm. telefon 5208. Riks 2840.

Sv. Panoptikon

Stockholm.
* Största sevärdhet. *

Fotograf,
Drottninggatan 29 A.
Specialité: Konstnärligt utförda porträtt kol- eller Pigmenttryck.

Svenska Velocipedfabrikens Aktiebolaget LANDSKRONA

National- och Olympia-VELOCIPEDER

anbefallas som säsongens populäraste maskiner.
Fås genom ensamförsäljare i hvarje stad
Specialité: Dammaskiner.
Elegant! Lätt gång!

Damecyklar.

För undvikande af vinterlagring realiseras under en kort tid ett restparti förstklassiga Damecyklar till hittills okändt billigt pris.
Begär genast illustrerad priscurant hos ELOF BOHLIN, Helsingborg.

Cascara Sagrada piller (lösande piller)

försäljas å 1.50 pr flaska å apoteket Griper STOCKHOLM.

Ferieläsning och privat undervisning.

Ynglingar, af någon anledning efterblifna i studier eller i något skolämne underkände undervisning noggrant för inträdesexamen skola, seminarium eller institut. Svar till »Kyrkoherde», denna tidnings kontor.

God framtid! Angenäm verksamhet

Ung, älskvärd dam, ägande ett kapital på 2 å 3 tusen kronor, kan få ingå som kompanjon i Bok- & Pappersaffär. Svar genast, helst med fotografi, till »Litteraturintresse» Iduns exp. (974)

Handväfda pappersmattor

För 65 öre pr meter erhålles starka, trefliga, ljusa gångmattor (särdeles passande för sommarvillor) från Krontorps Gärd, adr Verml. Björneborg.

EDUCATIONAL HOME IN ENGLAND
EASTBOURNE, finest Seaside resort on South Coast. Dresden House Miss Pohler and Miss Godkin receive young ladies for studying English, Music, Painting etc. London Professors. Beautiful House and Grounds close to Sea; happy Home life. Tennis Seabathing. Highest References. Prospectus and views from Principals or through Fröken Elisabeth Sahl, Grefgatan, Stockholm. (983)

EN BILDAD, SNÄLL FLICKA får god inackordering i vackert beläget hem vid skog och sjö. Ung husmoder. Tillfälle att lära hushåll. Pris 30 kr i mån. Adr. Fr. H. Larson, Bistorp, Högsjö. (972)

FÖRÄLDRAR, MÅLSMÄN! Hos driftiga lärare vid högre allm. läroverk i landsortstad med friskt, härligt läge, kan en skolgosse, helst yngre, erh. god inack. med noggrann omvårdnad. Svar »Driftig lärare» Tidningskont. Kungsg. 14, Sthlm.

EN UNG, ANSPRÄKSLÖS, förlovad flicka önskar under ett års tid vistas prästgård eller annat bättre hem å landet där hon, ansett som medlem af familjen kan fullständigt få lära sig ett hems skötsel. Svar med uppgift å pris m. m. till X. Y. Z., Sydsv. Dagbl. Snällpostens kontor, Malmö. (978)

Plats-annonserna

återfinnas i innerarket!